

Gördes Kasabasının nakledileceği Kocamutluk mevkiinde yaptırılacak meskenler hakkındaki 5511 sayılı Kanunun 1 nci maddesine bâzı fıkralar eklenmesi hakkında kanun tasarısı ve İçişleri, Bayındırlık ve Bütçe komisyonları raporları (1/336)

T. C.

Başbakanlık

13 . II . 1952

Muamelât Genel Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71/2270, 6/424

T. B. M. Meclisi Yüksek Başkanlığına

Gördes Kasabasının nakledileceği Kocamutluk mevkiinde yaptırılacak meskenler hakkındaki 5511 sayılı Kanuna bâzı fıkralar ilâvesi hakkında Bayındırlık Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 2 . II . 1952 tarihinde yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun tasarısının gerekçesiyle birlikte sunulmuş olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başbakan

A. Menderes

GEREKÇE

Şimdiki Gördes Kasabasının bulunduğu yerin devamlı bir heyelâna mâruz kalması sebebiyle bu tehlikeli durumun önlenmesi için İlçe Merkezinin «Kocamutluk» mevkiine nakledilmesi zaruri görülmüş ve bu mevkiide lüzumlu meskenlerin inşasını sağlamak üzere iki milyon liraya kadar gelecek yıllara geçici yüklenmelere girişilmesi için 5511 sayılı Kanunla gerekli salâhiyet alınmış bulunmaktadır. Bu yetkiye müsteniden ilk parti olarak 162 evin inşasına hemen başlanmıştır.

Ancak, sözü geçen kanun gereğince bu evler, eski Gördes Belediyesi hudutları içinde kendileri veya henüz intikali yapılmamış olarak murisleri uhdesinde meskenleri bulunanlar için yaptırılmakta olup Gördes'te sakin olup da tapu kaydı olmayanlar bu haktan istifade edememektedirler. Bu gibilere ait arsaların tapuya kaydettilmesi ise uzun zamana mütevakıf olduğu ve bu gecikme yüzünden bir kısım muhtaç vatandaşların meskensiz kaldıkları görülmektedir. Tatbikatta birçok zorluklar doğuran bu engelin ortadan kaldırılması için tapu kaydı olmayan ev sahiplerine de kasabanın nakledilmekte olduğu Kocamutluk mevkiinde Hazinece sağlanan arsalarla yeni ev yaptırılması uygun bulunmuş ve bu maksatla 5511 sayılı Kanunun 1 nci maddesinin sonuna bir fıkraya ilâvesi gerekli görülmüştür.

Bir taraftan kasabanın ev ihtiyaçları bu suretle karşılanırken diğer taraftan halkın en mübrem ve âcil ihtiyaçlarını teşkil eden dahili yollar, içme suyu ve kanalizasyon tesislerinin de bu inşaatla muvazi olarak yaptırılması icap etmektedir. Haddizatında âmme hizmetlerine taallük eden bu işlerin belediye tarafından ele alınması gerekirken ise de Gördes Belediyesinin bu kadar önemli bir işi başarmasına çok dar olan bütçesi elvermiyeceğinden sözü geçen hizmetlerin de Devlet eliyle yaptırılması zaruri görülmektedir. Bu sebeple 5511 sayılı Kanunla sağlanan ödenek ile bu işlerin de Bayındırlık Bakanlığınca yaptırılabilmesine dair tasarıya bir madde konmuştur.

Bundan başka 5511 sayılı Kanunun gayesi heyelân tehlikesine mâruz Gördes Kasabasının bir an evvel Kocamutluk mevkiine nakli imkânlarının hazırlanması olup halk meskenlerini ve ti-

carethane ve dükkânlarını yeni Kasabada tesise teşvik için Hükümet ve belediye dairelerinin ve sair âme hizmeti gören müesseselerin en yakın zamanda yeni Kasabaya kaldırılması icap eder. Fakat gerek bu müesseseler ve gerek memurlar için yeni Kasabada kiralık bina bulunması mümkün değildir. Yeni Kasabada binaların çoğalıp ihtiyaç mündefi oluncaya kadar 5511 sayılı Kanunla yeni inşa edilenlerden 30 kadar evin şimdilik kiralık olarak kullanılması bir zarurettir. Bu maksatla da 3 neü madde tanzim edilmiştir.

İçişleri Komisyonu raporu

T. B. M. M.

İçişleri Komisyonu

Esas No. 1/336

Karar No. 27

27 . II . 1952

Yüksek Başkanlığa

Gördes Kasabasının nakledileceği Kocamutluk mevkiinde yaptırılacak meskenler hakkındaki 5511 sayılı Kanunun birinci maddesine bâzı fıkralar eklenmesi hakkındaki kanun tasarıfısı, Hükümet temsilcilerinin iştirakleriyle komisyonumuzda görüşüldü.

Tasarımın tümü üzerinde yapılan görüşmede; Hükümet temsilcilerinin vermiş oldukları izahat ile gerekçede gösterilen mucip sebepler, komisyonumuzca da yerinde görülerek maddelere geçilmesi kabule şayan görüldü.

Birinci maddeye ilâve olunan fıkralarda ikincisinin son cümlesindeki (belediyeye devredilen) ibaresi, tatbikatta anlaşmazlıklara yol açar mülâhazasıyla (belediyeye bedelsiz devredilir) şeklinde yapılan değişiklikle ikinci ve üçüncü maddeler de aynen ve oy birliğiyle kabul edildi.

Havalesi gereğince Bayındırlık Komisyonuna

tevdii buyrulmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

İçişleri Komisyonu Başkanı

Kırklareli

F. Üstün

Kâtip

Amasya

K. Eren

Balıkesir

M. Tunçay

Çorum

S. Özer

İstanbul

C. Türkgeldi

Muğla

Y. Başer

Trabzon

H. Orhon

Başkan V.

Bursa

N. Yılmaz

Aydın

N. Geveci

Bursa

A. Erozan

Diyarbakır

N. Önen

Kastamonu

F. Keçecioğlu

Sinob

M. Acar

Bu. Rapor

Sözcüsü

Amasya

K. Eren

Balıkesir

S. Başkan

Çankırı

C. Boynuk

İsparta

T. Tola

Kütahya

Y. Aysal

Sivas

E. Damalı

Van

İ. Akın

Bayındırlık Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Bayındırlık Komisyonu

Esas No. 1/336

Karar No. 28

10 . IV . 1952

Yüksek Başkanlığa

27 . II . 1952 tarihinde Komisyonumuza havale edilen, Gördes kasabasının nakledileceği Kocamutluk mevkiinde yaptırılacak meskenler hakkındaki 5511 sayılı Kanunun 1 nci maddesinde bazı fıkralar eklenmesi hakkındaki kanun tasarısı, Komisyonumuzun 1 . IV . 1952 günkü toplantısında hükümet temsilcilerinin iştirakiyle müzakere edildi.

Tasarının tümü üzerine izahat alınarak maddelere geçildi.

Komisyonumuz, Hükümet teklifinin birinci maddesinin son fıkrasında, İçişleri Komisyonunun yaptığı değişiklikte (Belediyeye bedelsiz devredilir) ibaresinin, ilâvesini kararlaştırmış bulunmakla beraber, mezkûr ilâve fıkra sonundaki tahsis bendi komisyonumuzca şu şekilde uygun görülmüştür :

Bu kanun gereğince yaptırılan 30 binadan, Kamu hizmeti gören müesseselere lüzum olanlarını tâyin ve tahsise; geri kalan diğer bina-

ları ihtiyaca göre devlet memurlarına kiralama ve bakımlarına mecbur bulunmak şartıyla mahallî Belediyesine (bedelsiz devir ve temlike); Maliye Bakanı yetkilidir.

Hükümetin ikinci ve üçüncü maddeleri aynen oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Bütçe Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Bayındırlık Ko. Bşk.		Bu Rapor Sözcüsü
Niğde		Kastamonu
A. Doğanay		H. Tosunoğlu
Konya	Antalya	Balıkesir
H. Ölçmen	A. Tokuş	E. Budakoğlu
Çanakkale	Denizli	Denizli
B. Enüstün	B. Akşit	E. Şahin
Gazianteb	Gazianteb	Giresun
S. Kuranel	C. San	H. Bozbağ
Giresun	Rize	Tunceli
A. Tüfekçioğlu	M. Fahri Mete	H. Aydın

Bütçe Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Bütçe Komisyonu

Esas No. 1/336

Karar No. 93

8 . VI . 1952

Yüksek Başkanlığa

Gördes Kasabasının nakledileceği Kocamutluk mevkiinde yaptırılacak meskenler hakkındaki 5511 sayılı Kanuna bazı fıkralar ilâvesi hakkında Bayındırlık Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca Yüksek Meclise arzı kararlaştırılıp Başbakanlığın 13 . II . 1952 tarihli ve 6/424 sayılı tezkeresiyle sunulan kanun tasarısı İçişleri ve Bayındırlık komisyonları raporlarıyla birlikte komisyonumuza havale edilmiş olmakla Maliye ve Bayındırlık bakanlıkları temsilcileri hazır oldukları halde incelenip görüşüldü.

5511 sayılı Kanunun birinci maddesine göre:

«Eski Gördes Belediyesi hudutları içinde kendileri veya henüz intikali yapılmamış olan murisleri uhdesinde meskenleri bulunanlara, derhal ve defaten evlerini yaptırmaya kudreti olmıyanlara takdimen satılmak üzere, meskenler yaptırılması için, yıllık ödeme miktarı (500 000) lirayı geçmemek şartıyla, (2 000 000) liraya kadar gelecek yıllara geçici yüklenmelere girişmeye Bayındırlık Bakanı yetkili» kılınmıştır. Bayındırlık Bakanlığı tarafından bu suretle yaptırılacak evlerin Türkiye Emlâk Kredi Bankasına, sermayesine mahsuben, temlikli ve banka tarafından

hak sahiplerine satılarak bedellerinin (20) yılda faizsiz olarak eşit taksitlerle tahsili kanunun hükümleri meyanındadır. Bu kanun gereğince 1950, 1951 ve 1952 mali yıl bütçelerine beşer yüz bin liralık tahsisat konmuş ve Bayındırlık Bakanlığınca 160 ev ihale edilmiştir. Beheri takriben (5 500) liraya baliğ olan bu evlerin (100) adedi ikmal edilmiş (60) ı ikmal edilmek üzere dir. Ahiren aynı tipten daha (40) ev ihale edilmiştir.

Heyelân âfetine uğramış Gördes Kasabasının Kocamutluk mevkiinde yeniden tesisi için 5511 sayılı Kanunla temin edilen imkânın aşağıdaki sebeplerle yine maksadı karşılamadığı anlaşılmıştır:

1. Heyelândan beri Gördes'de istikbal bakımından huzursuzluk devam etmekte olup mevcut bina sayısı yarı yarıya azalmış olmakla beraber yeni kurulacak kasabada ne yol, ne de lağım teşkilâtı yoktur. Halbuki bu saha (60) santimden itibaren kayalık arazi olmak itibarıyla Fosse Sceptique tesisine de elverişli değildir.

2. Belediyenin kendi gelirleriyle bu hizmetleri, yani yol ve kanalizasyon inşaatını karşılamasına imkân yoktur.

3. Yeni kurulacak kasabaya nakli gereken Hükümet daireleri için lüzumlu inşaatı mümkün kılacak tahsisat kendi Bakanlıkları bütçelerinde mevcut değildir.

4. Memurların kira ile ikamet edebilecekleri hinalar Kocamutluk mevkiinde mevcut değildir.

5. Gördes'de mesken sahibi olan vatandaşların bir kısmının malik oldukları meskenlerin tapu kaydı olmadığından kanun hükümlerinden istifade edemeyeceklerdir.

5511 sayılı Kanunun birinci maddesinin sonuna Hükümetçe sunulan tasarı gereğince eklenen fıkralardan birisi ile evleri tapuda mukayyet olmıyan kimselerin kanundan istifade edebilmeleri için yeni bir hüküm getirilmiş oluyor ki, encümenimiz bunun lüzum ve isabetine kaani olmuştur.

İlave edilen ikinci fıkra yol, kanalizasyon gibi belediye tesislerinin yapılmasını ve belediyeye bedelsiz olarak devrini istihdaf etmektedir. Ancak Bayındırlık Bakanlığınca verilen bu yetki için fıkroda bir hudut derpiş edilmemiş

tır. Halbuki kanunun umumi bünyesi Emlâk Kredi Bankası vasıtasıyla yapılacak bir kredi operasyonu mahiyetinde olup bu fıkra ile bilâkis bütçede belediyeye bir yardım temini düşünüldüğüne göre bunun bir rakamla mukayyet olması zaruridir. Bu itibarla ihtiyacı karşılayacağı anlaşılan (450 000) lira haddinin bu fıkraya ithali komisyonumuzca kabul edilmiştir.

İlave edilen 3 ncü fıkra Hükümet dairesi ve memur ikametgâhı olabilecek hinalara hissedilir ihtiyacı karşılayacaktır.

Bâzı Hükümet daireleri bu fıkra gereğince ayrılacak (30) binanın bir kısmına yerleşecek, geri kalanları da memurlara ikametgâh olarak icar mukabili tahsis olunacaktır. Yeni kasabanın okul binası yapılmış olup bu sene de Hükümet konağı yapılmaktadır. Ayrıca (50) kadar göçmen evi yaptırılmıştır. Bütün bu tedbirlerin bir araya gelmesi ilçe merkezinin yeni yerinde yerleşmesini mümkün kılacaktır.

Netice itibarıyla, 5511 sayılı Kanununun tazammun ettiği iki milyon liralık ödenekten âzami (450 000) lirası belediyeye yardım haline ifrağ edilmiş ve Maliye Bakanlığında kalacak olan (30) evin takribî değeri olan (165) bin lira da Emlâk Kredi Bankasının sermayesine mahsuben yapılacak devirden istisna edilmiş olacaktır.

Tasarının birinci maddesi bu esasa göre tadilen ve ikinci maddesi Hükümetin teklifi veçhile aynen ve üçüncü maddesi ise değiştirilmek suretiyle komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Bu suretle yeniden hazırlanan tasarı Kamutayın tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan İstanbul E. Adakan * Bu rapor Sözcüsü İzmir B. Bilgin

Kâtip Sivas Afyon K. Bursa H. İmre A. Veziroğlu K. Yılmaz Çanakkale E. Kalafat Diyarbakır Y. Azizoglu

İmzada bulunamadı Erzincan Gümüşane İstanbul N. Pekcan K. Yörükoğlu A. H. Başar İstanbul İzmir Malatya S. Oran T. Gürerk M. S. Eti Ordu Trabzon Van R. Aksoy S. F. Kalaycıoğlu F. Melen

1. Kredi şeklinde yapılacak yardımların miktarı (2 000 000) lira iken tasarı kanuniyet iktisap ettiği takdirde yardım miktarı,

a) Belediye hizmetleri için sarfedilmesi düşünülen (465 000) lira miktarında,

b) Hükümet daireleri olarak kullanılması derpiş olunan 30 ev miktarında azaltılmış olacaktır ki, bunu muvafık görmüyorum.

Belediye hizmetleri için genel bütçeden böyle felâkete mâruz kalmış bir beldeye yardım yapılmasını uygun bulmaktayım. Ancak bunu halka yapılacak yardım yekûnundan tenzil suretiyle yapılması, caiz görülmemek iktiza eder.

Kaldı ki, 5511 sayılı Kanunun neşri tari-

hinde (2 000 000) lira olarak tesbit olunan ihtiyacın bugünkü fiyatlar muvacehesinde daha büyük bir rakam arzemesi de mümkün ve vârittir.

2. Genel Bütçeden belediyeye, belediye hizmetleri için yardım yapılması kabule şayan olabilirse de belediyeye devamlı gelir temini için Genel Bütçeden yapılmış bir kısım gayrimenkulleri belediyeye bedelsiz temlik etmek şekli asla caiz görülmemek lâzımdır.

Böyle bir muameleye bugüne kadar tevessül edilmiş değildir. Bu bakımdan âti için iyi bir emsal teşkil etmez.

Tasarının bu esaslarına muhalifim.

İstanbul Milletvekili

H. Hüsmen

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Gördes Kasabasının nakledileceği Kocamutluk mevkiinde yaptırılacak meskenler hakkındaki 5511 sayılı Kanununun 1 nci maddesine bâzı fıkralar ilâvesi hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — 5511 sayılı Kanununun 1 nci maddesinin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir:

«Eski Gördes Belediyesi hudutları içinde malik oldukları meskenlerin tapu kaydı mevcut olmıyanlar da mahalle ihtiyar heyetinin raporu ve belediye daimî komisyonunun tasdiki ile yukarda yazılı haklardan faydalanabilirler.

Birinci fıkrada sağlanan ödenekten aynı fıkrada yazılı ödeme şartları dairesinde, yeni Gördes Kasabasında yol, su ve kanalizasyon tesisleri yaptırmaya Bayındırlık Bakanı yetkilidir. Bu yetkiye dayanılarak yapılan tesisler belediyeye devredilir.

Bu kanun gereğince yaptırılan evlerden en çok 30 adedini ihtiyaca göre memurlara ve kamu hizmeti gören müesseselere kiralamaya ve ihtiyaç kalmıyanları isteklilerine temlike Maliye Bakanı yetkilidir.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Başbakan	Devlet Bakanı
A. Menderes	Başbakan Yardımcısı
	S. Ağaoğlu
Devlet Bakanı	Adalet Bakanı
	R. Nasuhioğlu
Millî Savunma Bakanı	İçişleri Bakanı
H. Köymen	ve Devlet Bakanı V.
	F. L. Karaosmanoğlu
Dışişleri Bakanı	Maliye Bakanı
F. Köprülü	H. Polatkan
Millî Eğitim Bakanı*	Bayındırlık Bakanı
T. İleri	K. Zeytinioğlu
Ekö. ve Ticaret Bakanı	Sa. ve So. Y. Bakanı
Muhlis Ete	Dr. Ekrem H. Üstündağ

İÇİŞLERİ KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Gördes Kasabasının nakledileceği Kocamutluk mevkiinde yaptırılacak meskenler hakkındaki 5511 sayılı Kanununun birinci maddesine bâzı fıkralar ilâvesi hakkında Kanun

MADDE 1. — 5511 sayılı Kanununun birinci maddesinin sonuna aşağıdaki fıkralar eklenmiştir :

Eski Gördes Belediyesi hudutları içinde malik oldukları meskenlerin tapu kaydı mevcut olmıyanlar da mahalle ihtiyar heyetinin raporu ve Belediye Daimî Komisyonunun tasdiki ile yukarda yazılı haklardan faydalanabilirler.

Birinci fıkrada sağlanan ödenekten aynı fıkrada yazılı ödeme şartları dairesinde, yeni Gördes Kasabasından yol su ve kanalizasyon, tesisleri yaptırmaya Bayındırlık Bakanı yetkilidir. Bu yetkiye dayanılarak yapılan tesisler belediyeye bedelsiz devredilir.

Bu kanun gereğince yaptırılan evlerden en çok 30 adedini ihtiyaca göre memurlara ve kamu hizmeti gören müesseselere kiralamaya ve ihtiyaç kalmıyanları isteklilerine temlike Maliye Bakanı yetkilidir.

MADDE 2. — Hükümetin ikinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Hükümetin üçüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

BAYINDIRLIK KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Gördes Kasabasının nakledileceği Kocamutluk mevkiinde yaptırılacak meskenler hakkındaki 5511 sayılı Kanunun birinci maddesine bâzı fıkralar ilâvesi hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — 5511 sayılı Kanunun birinci maddesinin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir :

Eski Gördes Belediyesi hudutları içinde mâlik oldukları meskenlerin tapu kaydı mevcut olmıyanlar da mahalle ihtiyar heyetinin raporu ve belediye Daimî Komisyonunun tasdiki ile yukarıda yazılı haklardan faydalanabilirler.

Birinci fıkrada sağlanan ödenekten aynı fıkrada yazılı ödeme şartları dairesinde, yeni Gördes kasabasında yol, su ve kanalizasyon tesisleri yaptırmaya Bayındırlık Bakanı yetkilidir. Bu yetkiye dayanılarak yapılan tesisler Belediyeye bedelsiz devredilir.

Bu kanun gereğince yaptırılan 30 binadan, kamu hizmeti gören müesseselere, lüzumu olanlarını tâyin ve tahsise; geri kalan diğer binaları ihtiyaca göre Devlet memurlarına kiralamaya ve bakımlarına mecbur bulunmak şartıyla mahallî Belediyesine (Bedelsiz devir ve temlike); Maliye Bakanı yetkilidir.

MADDE 2. — Hükümetin ikinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Hükümetin üçüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

BÜTÇE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Gördes Kasabasının nakledileceği Kocamutluk mevkiinde yaptırılacak meskenler hakkındaki 5511 sayılı Kanunun birinci maddesine bâzı fıkralar ilâvesi hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — 5511 sayılı Kanunun birinci maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir :

Eski Gördes Belediyesi hudutları içinde mâlik oldukları meskenlerin tapu kaydı mevcut olmıyanlar da, mahalle ihtiyar heyeti raporu ve Belediye Daimî Komisyonunun tasdiki ile yukarıda yazılı haklardan faydalanabilirler.

Birinci fıkrada sağlanan ödenegin en çok (450 000) liralık bir kısmını, yeni Gördes Kasabasında yol, su ve kanalizasyon tesisleri yaptırmak üzere, aynı fıkrada yazılı ödeme şartları dairesinde kullanmaya, Bayındırlık Bakanı yetkilidir. Bu yetkiye dayanılarak yapılan tesisler Belediyeye bedelsiz devredilir.

Bu kanun gereğince yaptırılan binalardan (30) adedi ikinci maddede yazılı Türkiye Em-lâk Kredi Bankasına devir muamelesi dışında tutulur ve Hazinesinin mülkiyetinde kalır. Bu binalardan kamu hizmeti gören müesseselere lüzumlu olanlarını tâyin ve bunlara tahsise, geri kalanlarını da ihtiyaca göre Devlet memurlarına kiralamak kayıt ve şartıyla mahallî Belediyeye bedelsiz olarak devir ve temlike Maliye Bakanı yetkilidir.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer..

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Hü.

G. ve Tekel Bakanı
Sitki Yırcalı

Ulaştırma Bakanı
S. Kurtbek

Tarım Bakanı
N. Ökmen

Çalışma Bakanı ve
İşletmeler Bakanı V.
N. Öasan

